

DN. VDALRICI ZASII

LL. DOCT. CLARISS. ET IN

ACADEMIA FRIBVRGENSI QVONDAM

LL. ordinarij, in sequentes FF. Veteris
titulos Lecturæ.

N E M P E

De iustitia & iure,

De legibus,

De iurisdictione omnium iud.

Quod quisq; iuris in altum &c.

Si quis ius dicenti non obtemp.

De in ius uocando,

De edendo,

EN tibi rursus, candide Lector, nondam uisus DN. VDALRICI ZASII clariss. Turconsis Lecturæ. Siquidem cum antè dum uiueret operum suorum nonnulla, quo erat aduersus nos studio ac beneuolentia singulari, deferri ad nos iussisset, ut ex nostra potissimè officina in medium prodirent: nuper, post obitum, que insigniter ab eo scriptæ exiabant uniuersa, ueluti fato quodam iubente, amicorum mandato, rursus ad nos uenere, ne eadem diligentia qua in prioribus edendis usi fuisse uidebamur, et hæc excuderentur. Euerunt autem minime negligenter hæc, nec à quibusuis excepta, sed per eum amantiss. ipso iubente atq; adstante, diligenter scripta: adde quod non seruel tantum emendata fuerant, sed per multorum annorum successionem sæpe publicè lecta, ac toties sub incudem renouata, ut solent homines prius à se rectè inuentis, subinde aut adijciantes aliquid, aut in melius mutantes, sua indices meliora ac loquaciora reddere. Proinde dubiam esse nulli debet, quin hæc opera nunc primam ac postremam edita, à uirò doctiss. atque in eo genere studiosam non ne per adeò uersanti, sed ab ineunte etate, et usque ad extremam canicem, non sine omnium huius etatis admiratione ac multiplici laude, insuper toties repetita castigatione, suis numeris omnibus ita absoluta ac perfecta sint, ut in ijs desiderari uix quicquam possit aut debeat. Tu candide Lector, nostram operam industrie auctoris, quantum licuit, respondisse deprehendes, quod cum ab huius uiri reuerentiam, tum uel in primis in tuam gratiam, multa cura ac diligentia emitti sumus: quam tibi diligentiam in reliquis eiusdem monumentis perpetuò pollicemur, si hæc ingrata tibi non fuisse cognouerimus.

ALCIATVS IN ZASIVM,

Non te mors rapuit, neq; uirtus interit unquam,

Sed tua uiuit adhuc gloria, uiuet honos.

Nam te Ascrea senem eripuit, caeloq; locauit,

Ut superum assessor nunc quoq; iura colas.



Cum gratia & priuilegio.

BASILEAE, M. D. XLIIII,

FRancoys par la grace de dieu Roy de France, Au preuost de Paris, seneschal de Lyon, bailly de Mascon, & a tous noz autres Iusticiers & officiers ou a leurs lieux tenans salut & dilection. Receu auons lhumble supplication de Michel parmantier Libraire demourant a Lyon, & de Iehan Bebelius aussy Libraire demourant a Basle, Contenant que puis aulcun temps enca, a grans fraiz & labeurs ilz ont faict imprimer ung Liure appelle Domini Vdalrici Zasij super Digesto ueteri. Par laduis & meure deliberation de gens de grant scauoir & experiance. Mais ilz doubtent que autres libraires que eulx se uoulistent ingerer de imprimer, ou faire imprimer, uendre & distribuer ledict Liure, & que par ce ilz fussent frustez, quoy que soit leur feust tollu le merite de leur labeur fraiz & mises par eulx supportez, Si par nous ne leur estoit sur ce pourueu de nostre grace humblement requerans icelle. Pourquoy nous ces choses cōsiderées inclinans a la supplication & requeste desdictz supplians ne uoullans le merite de leur labeur leur estre tollu ne le recouurement de leur fraiz & mises leur estre empesche, Pour ces causes auons ausdictz supplians octroye & octroyons uoullons & nous plaist de nostre grace especial par ces presentes, Que iusques au temps & terme de quatre ans, a compter du iour & dacte de ces presentes aultre que lesdictz supplians ou ayans pouoir & charge de eulx ne puissent imprimer ne faire imprimer, uendre ne distribuer en nostre Royaulme ledict liure de Domini Vdalrici Zasij super Digesto ueteri. Si uous mandons & cōmettons par ces presentes & a chascun de uous sur ce requis que de nostre presente grace & octroye uous faictes souffrez & laissez lesdictz supplians ioyr & user plainement & paisiblement en faisant ou faisant faire inhibitions & defences de par nous a tous libraires & autres personnes quelzconques de non imprimer ou faire imprimer, uendre ne distribuer ledict temps durant, ledict liure de Domini Vdalrici Zasij super Digesto ueteri. Et ce sur certaines & grans peines a nous a applicquer & de perdition desdictz liures quilz auroient faictz: Car ainsi nous plaist il estre faict, nō obstāt quelzconques lettres a ce contraires mandons & commandons a tous noz iusticiers, officiers & subgectz que a uous en ce faisant soyt obey. Donne a sainctz Germain en Laye le premier iour de Feurier, lan de grace mil Cinqcens trentesept, & de nostre Regne le uingtroylieme.

Par le Roy a uostre relation,

Des Landes.

MAGNIFICO, CLARISSIMIS QVE

VIRIS, RECTORI ET REGENTIBVS ALMAE

Vniuersitatis generalis studij Friburgenſis, dominis
suis colendis, Nicolaus Freigius

S. D. P.



Inter omnia humani generi innata uitia, Patres amplissi-
mi, uix aliud ingratitude detestabilius duxerim: propter
quod nempe & Deus opt. max. hominem auersatur, &
homo homini redditur insensus. Si etenim omnium olim per
dominum Deum inmissarum in suos plagarum causas con-
sideret quis, uix ingratitude principalem inueniet.
Quid namque perfidi quondam Iudaei, manu Dei potenti & brachio admodum
excelfo ex Aegypto seruitutis domo deducti, aliud, dum carnes Aegypti, quam
manna in deserto mallerent, uoluerunt, quam ut ductori suo creatori, Deo suo
& redemptori, maxime forent ingrati? Quod etiam alio leproso per Serua-
torem nostrum Christum gratiose mundatos referemus? quorum cum decem
beneficio forent adfecti, unus saltem benefactori gratias egit, caeteris, benefi-
cio uentis tradito, illius inmemores abeuntibus. Quantum ergo gratos potius
quam ingratos fore praeslulerit, his & alijs innumeris exemplis edocemur. Si
in super, ut Caelius Rhodiginus ait, gratitudo omnium uirtutum mater est, ut pu-
ta ex qua in Deos religio, in patriam charitas, in parentes pietas, inter homi-
nes amicitia, in praecipuos ueneratio profluat, quid, quaeso, ex contraria huic
ingratitude aliud quam his contraria, ut idem ex Cicerone uult, colligemus?
Ex hac ergo in Deum, patriam, parentes, educatores & praecipuos, impie-
tas atque perfidia: ex hac oritur discordia & inimicitia inter homines. Ingrati-
tude nullus beneficium quod daret, unquam accipiet, nec amicis debita, quae ini-
micis humaniter erogari quandoque solent, officia praestantur. Hanc Camillus
uirium Romanarum latissimum incrementum & tutela certissima, ut inquit Val.
Max. per ingrati patriam in exilium actus, sensit. Superioris ac maioris
Scipionis ingrata patria ne ossa quidem recepit. Per hanc Lentulo altoqui
clarissimo, in libera ciuitate, quam a seruitute ac tyrannide liberarat, mori non
contigit, quin ingratitude pulsus, Siculis commigraret. Quam praeterea erga
Ciceronem Lenas ille Popilius ingratiudinem exercuerit, idem Valerius
Max. huic monstro sigillando literas ad eum inualidas conuenitur, ut qui talem
casum deploraret, alium non extare Ciceronem, aegrius atque molestius ferat. Qua-
lem in super Lycurgus prudentissimus ab rudibus Lacedaemonijs gratitudi-
nem expertus sit, ut scilicet post multa quae sustinuit aduersa, patria tandem
tota pulsus exularet, lippis & tonsoribus non est incognitum. Et quod Cae-
lius actionem ingrati Athenis institutam asserit, non certe illis temporibus

DN. VDALRICI ZASII

IVRECONSULTI, ET IN ACADEMIA

Friburgensi quondam LL.ordinarij, Iuris

Ciuisilis lectura.

TIT. FF. DE IVSTITIA ET IVRE



10 **C**OLLIGUNT Doct. ex hoc rubro, Imperato-
rem nostrū Iustinianū fuisse Christianū. Tu
adde, Iustinianū, quamuis à principio Chri-
stianus fuerit, tamen in heresim lapsū Arria-
nam, in eaq̄ mortuum. Proinde parum cōue-
nit Christianū appellari, qui in fide Christia-
na non permanferit. gl. fin. c. firmiter. de sum.
tri. & fid. cath. Secūdo colligūt Doct. quod

*Iup. an necessa-
riū Christianus
esse debeat.*

non possit esse Imperator uel Rex, nisi sit Christianus. Claud. addit
multas concord. Hoc uerū esse non credo, nec usus recipit: licet Innoc.
tenuerit in c. quod super. de uot. & uot. red. De regibus claret in his na-
20 tionibus ubi Christiani nō sunt. Imperator est nomen officij, Rex no-
men generis. Reges enim nascuntur, Imperatores creantur. Iulianus
quamuis apostata, praeuit Imperio. Potest tamen Doct. dictū intelli-
gi de Imperatore Romano, qui defensor & propugnator est, & esse de-
bet Romanae ecclesiae, & fidei orthodoxae. Hinc occasione sumpta, di-
cunt Doct. moderni, Claud. Ioan. de Ana. & alij, quod Iudaei nō pos-
sunt habere regem. Praeterea dicunt Iudaeos non posse habere digni-
tate, ex eo maxime, quia sunt infideles, & non Christiani. tex. in c. cum
sit. & in c. pen. de Iudaeis. apertius tamen in c. cum sit. & apertissime in
30 c. constituit. xvij. q. iij. ubi sub interminatione anathematis & excom-
municationis uetat Concilium, ne Iudaei ad ulla officia publica admit-
tantur, & si qui eos admitterent, tanquā sacilegi haberent. Hoc etiam
constituerunt Imperatores Theodol. & Valent. l. fin. C. de Iudae. Ex
quo habetis, quod Iudaeus nō potest esse aduocatus in ulla causa: quia
aduocatus esse, est dignitas. l. laudabile. C. aduoc. diuer. iud. & expres-
sius in l. fi. C. de postul. Possunt tamen Iudaei esse procuratores, secun-
dum Doct. quia uile munus est esse procuratorē. Instit. de except. §. fi.
Nec possunt etiam esse Doctores, & in ulla facultate creari. ita Bart. in
d. l. fi. C. de Iudae. Verū inter suos possunt habere nomen Rabbi &c.
ut gl. in d. l. fin. Nec possunt esse tutores pupillorum: & hoc Bart. hic
40 tenuit, & Ioan. de Ana. in rub. de Iudae. Quam opinionē credo ueram
& indubitata: quia etiam cōmunio Christianis est cum Iudaeis prohi-
bita. c. ad haec. de Iud. cum simil. Aliqui tamen Doct. ausi sunt tenere

*Iudaei regem et
dignitatem habe-
re non possunt*